

appellavit illud Tangu minimum mutato nomine. Hanc gentem Sinæ Orientalibus Tartaris scribunt aliquanto esse humaniorem, antiquissima videtur ex eo, quod sub primis Sinarum Imperatoribus de ea fiat mentio in illorum annalibus, qui sæpissime etiam res Sinenfes turbavere, aliquoties etiam fuere devicti, & in hæc regiones à Sinicis Imperatoribus frequentes fuere deductæ coloniae, ut in mea epitome accuratius enarro. unde mitiores etiam fortasse apud eos nati mores. de his ita inquit auctor noster Sinicus: Variæ horum sunt species, & à diversis Imperatoriis familiis diversa adepti sunt nomina. Hiaa, quæ prima regnatricis fuit familia eos vocavit nomine Hiuncho, Cheva Hienyun, Cina & Hana eodem fere vocabulo Hiungnu dixere: postmodum à variis regibus varia sortiti sunt nomina, sub Tanga familia Thokiue, sub Sunga Kicheu dicti. Sub Hanæ familiæ exitum hi Tartari à Vion Rege subacti sunt, nec ita multo post à rebelli Queijû internecione poene deleti. exinde regnum ad Tho Kive devenit, quo tempore à Ta'nga familia non exigua damna passi fuere ac devicti: verum à Rege occidentalioris Tartariæ superati ejus Successores sub Sunga familia juvarunt ad occupandum Sinicum Imperium, unde Ivena familia orta, Sunga omnino extincta, anno nimirum M C C LXXVIII à Christo nato. Hæc Ivena familia pacifice satis totum Sinicum Imperium rexit ad annos septuaginta, ex eaque apud ipsos Sinas continua successione fuere novem omnino Tartari Imperatores: at paulo post iterum ab Hunguvo ejecti sunt, patriaque liberata est anno Christi M CCC LXVIII, quo Thaiminga familia imperium tenuit, de qua plura alibi. Horum Tartarorum mores ita describunt Sinæ: aquas quærentes atque herbas vagantur cum armentis, induuntur animalium pellibus, ex tapetibus casas suas construunt: ira concitati ne patri quidem aut fratribus parcent: mortuorum corpora comburunt: cum ad rogam suos mortuos portant, cantant ac saltant omnibus amicis comitantibus, alii mortuorum cadavera ex arboribus suspendunt, in eisque relinquunt ad triennium, demum ossa comburunt. hæc illi, quibus nihil ego, quod addam, habeo.

Nomina antiqua.

Mores.

Montes insigniores.

IN mons est, in quo olim sub Hanæ familiæ Imperatore Hiäouvo ingentem Tartari acceperunt cladem, rege ac primoribus regni omnibus desideratis. etiam nunc cum montem hunc transeunt, flere solent ac su-

spirare infelicem suorum sortem miserati. Lankiusiu mons alter est, in quo sub eadem Hana familia ad septuaginta Tartarorum millia viva intercepta sunt à Sinico exercitu. Jengen conviviorum mons dicitur, quod in eo Hiäovus militibus suis convivia præbuerit, postquam curruum illius & equorum dux ingentem ac tertiam jam de Tartaris reportasset victoriam. Kinui mons ibidem. de fluminibus nihil reperio præter ea, quæ habentur in mappa.

In hac Tartaria oves admodum magnæ sunt, atque optima carne præditæ: earum cauda crassissima est, ac complures plerumque appendit libras. equi plurimi ac generosi, licet exiles habeant ungulas, exiguumque ac breve caput, quod omnibus fere Tartarorum equis commune est, qui omnes quoque mira pernicitate in cursu & velocitate præstant. magna ibi etiam camelorum est copia, aliorumque hujuscemodi animalium. quæ mihi nova ac mira apud eos visa, præcipue duo hæc sunt: primum, instrumentum illud ex incurvo ferro aut ære, cum chalybæa lingula, quod reciprocante inter duo labia & lingulam spiritu, digito indice motam, sonum edere solet, qualia Norimbergæ passim fiunt ac vulgo *Trompe* vocant. Hisce simillima omnino habent Tartari, iisque & eodem modo impulsis utuntur in equis, sonoque illo sese oblectant. unde habeant assequi non potui, nisi vel ipsi conficiant, vel cum Europæis habeant aliquod commercium. alterum est herba quædam, quam supra lapides nasci ajunt: hæc incombustibilis est, tametsi in ignem injecta diutissime in eo hæserit: rubescit quidem & ignescit aliquo modo, at educta ex igne quam mox pristinam albedinem recuperat, nonnihil in cineritium colorem declinantem. haud ita longe excrescit, sed ad instar cannabi brevioris fert capillitium, non tamen illi par est robore ac firmitate, sed longe citius frangitur. aquæ imposita in lutum abit, statimque corrumpitur. ex ea forte veteres Romani Asbeston suum, sive pannos illos confecere, in quibus mortuorum comburebant cadavera, ne cineres cum rogo misti servari, aut distingui non possent: difficulter enim inducor, ut credam ex Amiantho fuisse lapide, quod volunt Porcacchi in funeralibus, & Anselmus Boëtius de Boot de gemmis, aut ut alii recentiores ex alumine plumæ, aut Talco seu vitro Moscovitico, ex quibus, ut ex hac herba Tartari ellychnium concinnant perpetuum, quod numquam

Armenia.

Asbeston Tartarorum.